

Kõne – Mt 6:25-34

EELK töötajate ja kaastööliste tunnustamine

18. oktoober 2026, Tallinna Piiskoplik Toomkirik

EELK peapiiskop Urmas Viilma

“25Seepärast ma ütlen teile: Ärge muretsege oma hinge pärast, mida süüa, ega oma ihu pärast, millega riietuda! Eks hing ole enam kui toidus ja ihu enam kui rõivas? 26Pange tähele taeva linde: nad ei külva ega lõika ega kogu aitadesse, ning teie taevane Isa toidab neid. Eks teie ole palju enam väärt kui nemad? 27Aga kes teie seast suudab muretsemisega oma elule ühe küünragi juurde lisada? 28Ja rõivastuse pärast, mis te muretsete? Pange tähele lilli väljal, kuidas nad kasvavad: ei näe nad vaeva ega ketra, 29aga ma ütlen teile, et isegi Saalomon kogu oma hiilguses ei olnud nõnda ehitud nagu igaüks neist. 30Kui aga Jumal nõnda riiutab väljal rohtu, mis täna on ja homme visatakse ahju, üks siis veelgi enam teid, te nõdrausulised! 31Ärge siis hakake muretsema, öeldes: „Mis me sööme?” või „Mis me joome?” või „Millega me riietume?” 32Sest kõike seda taotlevad paganad. Teie taevane Isa teab ju, et te seda kõike vajate. 33Aga otsige esmalt Jumala riiki ja tema õigust, siis seda kõike antakse teile pealegi! 34Ärge siis hakake muretsema homse pärast, sest küll homme päev muretseb ise enese eest! Igale päevale piisab oma vaevast.” (Mt 6:25-34)

Armsad õed ja vennad, head kaastöölised, kiriku sõbrad ja tänased tunnustuse saajad!

Kakskümmend aastat tagasi, 26. veebruaril 2006, tähistati Raplas emeriitpraost Esra Rahula 80. sünnipäeva. Tänujumalateenistusele järgnenud õnnitlemisel Rapla pastoraadis andis peapiiskop Andres Põder talle üle esimese EELK elutööpreemia ja esimese EELK Teeneteristi (II järgu). EELK aukirju oli antud välja ka aastakümnete kestel varem ning vaimulikke oli tunnustatud kuldristi kandmise õigusega.

2006. aastal hakkas kujunema korrapärane tava märgata ja tänada kiriku töötajaid, kaastöölisi, toetajaid ja sõpru. Esimesel aastal ei toimunud kiriklike teenetemärkide jagamine ühe keskse autasustamistseremoonia või tänuosalusega nagu me seda hiljem tähistanud oleme. Esimesel aastal jõudis kiriku tänu inimesteni seal, kus oli nende töö ja elu: Rapla pastoraadis, Usuteaduse Instituudi aastapäeval Tallinnas, Ruhnu saarel ja Valga kirikus.

Aasta hiljem 2007. aasta kevadel, kui tähistasime Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku kui Eesti vaba rahva kiriku asutamise 90. aastapäeva, toimus tänamine aastapäeva tänujumalateenistusel 2. juunil 2007 Tartu Maarja kirikus. Sündmusel osales ka president Toomas Hendrik Ilves, kes pidas Eesti Vabariigi nimel luteri kirikule õnne soovides tervituskõne. Kuusteist Eesti ajaloolist akadeemilist üliõpilasorganisatsiooni kinkisid ühiselt (Eesti Üliõpilaste Selts ja EÜS Põhjala ning korporatsioonid Vironia, Fraternitas Estica, Sakala, Ugala, Rotalia, Fraternitas Livienensis, Filiae Patriae, Leola, Revelia, Tehnola, Indla, Lembela, Amicitia ja Fraternitas Tartuenssis) Eesti Evangeelsele Luterlikule Kirikule lipu, mille peapiiskop Andres Põder pühitses. Lipp asetati luteri kiriku „emakiriku“ ehk Tallinna Piiskopliku Toomkiriku altariruumi.

Eraldiseisva iga-aastase üldkirikliku tänu- ja tunnustamisteenistuse traditsioon sai alguse 2008. aasta nelipühäl. Sellest ajast on tunnustamisürituse tava püsinud, välja arvatud 2020. aasta pandeemiakatkestus, mil tunnustused anti inimestele üle kodukoha kirikutes ning alates 2021. aastast seoti tänujumalateenistus nelipüha asemel lõikustänuühusega, või sellele eelneva või järgneva pühapäevaga. Täna saame kindlasti kõneleda juba tunnustamise traditsioonist, sest see on kestnud umbes põlvkonna jagu aastaid.

Liites kõik 20 aasta kestel kiriku poolt annetatud tunnustused kokku saame koguarvuks 3787 tunnustust. See koguarv sisaldab 1608 tänukirja, 916 aukirja, 435 koostöömedalit, 225

teeneteristi tunnustusmärki ning 424 teeneteristi kõigis kolmes järgus (EELK Teeneteristi I järk 28, EELK Teeneteristi II järk 51, EELK Teeneteristi III järk 345). Elutööpreemiaid oleme välja andnud selle 20 aasta kestel 13 korral.

Mõnda inimest on tunnustatud rohkem kui ühe korra, kuid erineva autasuga. Samuti on mõne tunnustuse taga terve kollektiiv või ühine ettevõtmine. Koguarv kõneleb tuhandetest inimestest, kelle töö, aeg, panus ja ustavus on aidanud meie kirikul elada, tegutseda ja ühiskonda teenida. Väga paljud varasematel aastatel tunnustatud on saanud kutsed ka järgnevatel aastatel tänuüritusele, sh täna siia, et võiksime tajuda ja märgata, et me ei ole üksi ei kirikus ega ka ühiskonnas. Meie ümber on palju usu- ja mõttekaaslasi, kellel on sarnane ligimest teeniv vaim ning missioon, mida oma eluga täita.

Tänases evangeeliumis ütleb Jeesus: *"Ärge siis hakake muretsema, öeldes: „Mis me sööme?” või „Mis me joome?” või „Millega me riietume?” (Mt 6:31).* Kirikupeana tuleb mul nentida, et kiriku või ka koguduste eest hooli kandmisel ja nende juhtimisel ei ole selle konkreetse õpetuse järgimine alati niisama lihtne. Kuidas ikkagi mitte muretseda, kui kiriku allasutuse või koguduse eelarve ei taha hästi klappida; kui mõne ajaloolise kiriku katus sajab läbi; kui orel ootab remonti; kui küttearve kasvab kõrgustesse ning järgmine põlvkond ei leia enam teed kirikusse? Mis viga on lillekestel väljal või lindudel taeva all, keda Jeesus näitena esitab – nemad ei pea taotlema muinsuskaitset kooskõlastusi oma pesa restaureerimiseks ega kirjuta nad ka projektitaotlusi ega otsi rentnike oma sööti jäänud põldude harimiseks. Meie koguduste juhtidel tuleb aga teha seda kõike.

Oluline on siiski panna tähele seda, et Jeesus ei ütle: *"Ärge hoolige!"*, ta ütleb: *"Ärge muretsege!" (Mt 6:25)* Need on erinevad asjad. Mure võib inimese halvata. Hoolimine kellegi või millegi eest sunnib meid aga aktiivselt tegutsema ja midagi ette võtma. Muretseja kardab hakkama saamise pärast. Inimene, kes hoolib, mõtleb pidevalt selle peale, kuidas ja mida ta saab teha, et asjad paremaks muutuks. Murelik inimene tahaks kogu oma homse päeva – kogu eesseisva tuleviku – muredele ühekorraga lahendust leida. See, kes muretsemise asemel püüab hoolida, tahab lahendada ülesandeid ühekaupa, alustades neist, mis tuleb lahendada täna.

Jeesus ütleb: *"Ärge siis hakake muretsema homse pärast, sest küll homne päev muretseb ise enese eest! Igale päevale piisab oma vaevast."* (Mt 6:34) Jeesus kutsub meid usaldama Jumalat, et mitte lubada murel saada meie elu peremeheks. Isegi linnud, kellele Jeesus osutab, ei istu päev läbi oksal, nokk avatud. Nad lendavad ringi, et toitu otsida ning ehitavad pesa, et hoolitseda poegade eest. Nii on see ka meiega. Jumal kannab hoolt oma kiriku eest. Ta teeb seda enamasti inimeste kaudu, kelle südant ta on puudutanud hooliva armastusega.

Kui kiriku katus on saanud korda; altaril on süüdatud küünlad; orel on hääles ja orelipuldi taha on asunud keegi, kes laseb sellel pillil kõlada; kogudus elab ja on ühises osaduses jumalateenistustel sõna ja sakramendi ümber; siis ei ole see kõik lihtsalt imeväel taevast alla langenud õnnistus. Keegi on pidanud selle kõige eest hoolitsema – on pidanud korraldama, annetama, õpetama, koristama, ehitama, parandama, laulma, palvetama ning osalema. Sageli teevad seda meie kirikus inimesed, kes ei küsi, mida nad selle kõige eest vastu saavad. Paljude panus on kõigile hästi nähtav, veel sagedamini jääb aga see teiste silme eest varjule.

Kogu meie kiriku töö ja elu püsib suurel määral just sellisel ustavusel, mida avalikult ei panda tähele või millest isegi ajaleht ei kirjuta või mida sotsiaalmeedia ei kajasta. Kiriku tegevus on paljuski selline, mis tähelepanumajandust (president Kariselt laenatud sõna) ei paelu. Aga ka meile, kes ennast kirikus kui kodus tunneme, on oluline mees pidada, et Jumala ja ligimese teenimine ei toimu ainult altari ees. See sünnib ka kantseleis, kooriproovis, kirikuaias,

hooldekodus, kaplaniteenistuses, koolis, kodukülastusel ja vaiksetes eestpalvetes, mida kuuleb ainult Jumal.

Meie kirikus leidub palju inimesi, kes on võtnud tänase päeva vaeva enese kanda, et teistel nende ümber oleks homme palju vähem, mille pärast muretseda. Nad on hoolitsenud selle eest, et lastel oleks koht, kus õppida ja kasvada; et eakatel ja haigetel oleks keegi, kes neid kuulab ja toetab; et pühakojad oleksid avatud ning Jumala sõna ja muusika võiksid kõlada. Nad on hoidnud meie rahva vaimset ja kultuurilist pärandit ning näidanud, et ligimesearmastus ei ole ainult ilusad ideed ja mõtted, vaid kogetavad ja nähtavad teod. Kõigi nende armastusetegude eest olemegi täna siin palvusel paljudele armsatele kaasinimestele tähelepanu osutades tänulikud.

Me ei saa anda elutööpreemiat või teeneteristi kõigile, kes seda väärisksid. Ka ei mahuks kõigi heategijate nimed tänase jumalateenistuse kavalehele ära. Õnneks peab Jumal ise omal moel arvestust – Jumala tänuregister on kindlasti pikem kui meie kiriku autasude register läbi ajaloo. Ka ei vaja Issand tunnustamiskomisjoni, et paremini märgata ustavust ja armastust. Jumal tunneb iga inimese südant ja näeb tema kõige sügavamatesse hingesoppidesse. Ta näeb ka seda, mis jääb teiste silmade eest varjatuks. Ka kiriklik tunnustus ei ole palk kõige tehtu eest, vaid väike nähtav märk suurest tänust, mida tahame Eesti luteri kiriku nimel avaldada. Tahame, et inimesed mõistaksid, et nende tööd on märgatud ja nende ustavus kannab vilja.

Jeesus ütleb: „*Aga otsige esmalt Jumala riiki ja tema õigust, siis seda kõike antakse teile pealegi!*” (Mt 6:33). Armsad sõbrad! Teie olete oma elu ja tööga näidanud, mida tähendab Jumala riigi otsimine. Mõned seisavad Jumala riiki otsides altari ees, teised teenivad altari taga või orelirõdul, kolmandad, keda on rohekmgi, toimetavad väljaspool kirikumüüre argistes asutustes. Mõned meist kuulutavad Jumala sõna, teised kõnelevad armastuse keeles ka ilma ühtegi sõna lausumata.

Täna, mil vaatame tagasi kahekümnele tunnustamise aastale, tänan Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku nimel kõiki teid, kes olete seni olnud, ja jätkuvalt olete, meie kiriku ustavad teenijad, kaastöölised, sõbrad ja toetajad. Mõtlen tänuga ka kõigile neile, kes on läinud juba meie eel ajast igavikku, kuid kelle töö ja armastuse viljad elavad meie keskel edasi.

Soovin, et tänane tunnustus pakuks teile kõigile palju rõõmu ja uut väge. Et oskaksime teile anda edasi sõnumi – teie töö ja teenistus kirikus ja ühiskonnas laiemalt ei ole olnud asjata. Teie head teod kannavad vilja isegi siis, kui teie ise kogu seda lõikust ei näe või ei oska märgata. Jumal teab ja näeb!

Kui homme päev toob meile uusi muresid – nagu Jeesus tänases evangeeliumis üsna realistlikult mõonab –, siis õnneks annab Jumal ise koos homse päevaga ka meile kõigile vajalikku jõudu ja tarkust homseid raskuseid ületada. Tema ise saadab meie juurde inglite kombel just need inimesed, kellega saame oma murekoormat jagada ning kelle abil ja toel saab murest hoolimine ja armastus.

Suur tänu teile! Õnnistagu Issand teie tööd ja teie kodusid; kõiki teie lähedasi ja armsaid, ning kinkigu palju rõõmu armastusest, mida saate heategudena külvata.

Aamen.